

Mobilisatie: 28 augustus 1939 .10 mei 1940.

Ik werkte toen op het Instituut "Heimerstein", te Rhenen, een inrichting voor geestelijk gestoorde mensen. Tijdens de middagmaaltijd, het zal ongeveer 1 uur geweest zijn, kwam de familie André (directie) in de eetzaal en deelde mee, dat de algehele mobilisatie was afgekondigd. Ik heb toen mijn fiets gepakt en ben naar mijn ouders in Wageningen gereden. Daar had men het nieuws ook gehoord. Moeder had het uniform al uit de mottenballen gehaald en aan de waslijn gehangen.

Mijn mobilisatiebestemming was Arnhem, de openbare school te "onder de Linden". Vermoedelijk ben ik toen met openbaar vervoer van Wageningen naar Arnhem gegaan, en heb me toen gemeld bij bovengenoemde school. Ik weet nog dat op het schoolplein de meubelen lagen opgetast en aan een schoolbank zat een militair met een baard, wat ons het gezegde ontlokte: "Heeft men de opa's ook al opgeroepen?" Deze soldaat bleek achteraf niet zo oud te zijn. Het bleek later Dr. Chotzen te zijn, doctor in de letteren. Nadat we ons gemeld hadden, kregen we een lokaal toegewezen, waarin reeds stro lag. Deze school was reeds klaar gemaakt door mensen die in voormobilisatie waren opgeroepen. Dit gebeurde alles op maandag 28 augustus.

Wat er verder gebeurd is weet ik niet meer. Vermoedelijk zijn we "keurig" aangekleed en van een geweer voorzien. Daar ik nog niet zo lang geleden (1938) was afgezwaid, zullen de kleren mij nog wel gepast hebben.

Maar anderen moesten van top tot teen weer aangekleed worden.

Wat er die week verder gedaan is, daar kan ik me heel weinig van herinneren.

Typisch is dat ik nog weet, dat ik een neef van mij bezocht heb. Het was een kapper die vlakbij woonde, en mij daar heb laten knippen.

Vrijdag kregen we het bevel, dat we ons voor de volgende dag "marsvaardig" moesten maken. Waarheen kregen we niet te horen.

Zaterdag 2 september zijn we toen gaan lopen. Vol verwachting klopte ons hart.

Lopen: Arnhem uit richting Oosterbeek-Heelsum-Renkum-Wageningen, een aardige tippel, vol bepakt. In Wageningen iemand een briefje in de hand geduwd om aan mijn ouders te geven, dat we richting Rhenen gingen.

We liepen door Wageningen heen richting Grebbe, daar sloegen we rechtsaf de Cuneraweg op, langs Heimerstein, richting Achterberg. Steeds werden er groepen militairen bij boerderijen gedropt en ging de stoet weer verder, als maar verder .

Uiteindelijk zijn wij terecht gekomen in Remmerden (tussen Rhenen en Eist), weer vlak bij Rhenen. Er werd een oude tabaksschuur aangewezen als onderkomen. Die tabaksschuren waren in die dagen nog in gebruik, d.w.z. tussen de planken wanden waren brede kieren voor het doortochten en drogen van de tabak, die in die dagen nog in de omgeving werd geteeld.

Dat zinde mij niet zo erg, en de jongens ook niet. Die hebben ze later met krantenpapier dichtgepropt. Ik zei tegen een sergeant, ik meen Stegeman, ik weet misschien een mooie kamer, als ik mee mag zal ik proberen of we daar kunnen slapen.

Er woonde n.l. een tuinman van "Heimerstein" in een prachtig huisje vlakbij. Alles oké, dus wij kregen een prachtige slaapkamer met balkon en uitzicht op de Rijn.

Het was ondertussen al Iaat geworden en we kregen honger. Geen winkel in de buurt. De keukenwagen was ook ergens onderweg gedropt. Goede raad was duur, dan maar gaan zoeken naar iets eetbaars. Enkele knapen vonden kassen met druiven. Ze hebben er lekker van gesmuld. Het kwam ze echter duur te staan, want het bleek het huis van de burgemeester van Rhenen te zijn.

Plotseling stonden mijn vader en zus daar. Ze waren op de fiets gaan zoeken en hadden ons na veel moeite gevonden. Ze zijn nog naar Rhenen terug gefietst en hebben brood ingeslagen. Dat werd in hompen verdeeld en we hebben gegeten van heb ik jou daar .

Hoe lang we in Remmerden hebben gelegen weet ik niet meer. We zijn vermoedelijk van Remmerden naar Rhenen verhuisd naar een boerderij. Daar kregen we heerlijk gebakken eieren en Muetstege vermaakte zich met de dochter des huizes.

We zijn uiteindelijk in Wageningen terecht gekomen. Eerst in een bioscoop, midden in het stadje. Er was nog niets georganiseerd, dus iedereen verveelde zich stierlijk. Men hing in de Hoofdstraat tegen de winkels. Een leuke herinnering aan die tijd is deze. Op een avond hangt er weer een groepje soldaten tegen een winkelpui. Daar komen een paar N.S.B.ers aan, in uniform. Zij leurden met "Volk en Vaderland" .

Zegt die ene N.S.B.er., Zondag geheten, tegen een soldaat: "Kun jij je handen niet eens uit je zakken halen?" Waarop die soldaat zegt: "Wil je dat graag, dat kan man." Hij haalt zijn handen uit zijn zakken en geeft die Zondag een dreun van heb ik jou daar .

Later zijn we terecht gekomen in de oude drukkerij van "Zomer en Keuning" op de Ritzema Bosweg. Ook een zeer bekende plek, want daar had ik als kind vaak mijn vader afgehaald. Nu wordt de zaak ook meer georganiseerd. We kregen strozakken en tussen de strozakken planken ter afscheiding. De onderofficieren sliepen in het oude huis van Dr. Auer, vlak er naast. Dat was tevens het compagnies bureau.

Hiervandaan trokken we iedere morgen lopend naar de Grebbeberg. In het lage eikenhakhout moesten loopgraven gemaakt worden. Voor die loopgraven, tussen de Rijksstraatweg (Wageningen-Rhenen) en de Heimersteinselaan, lag bij de Rijksstraatweg een klein korenveld tot aan het huidige kerkhof. Voor onze loopgraaf een voetbalveld met daartussen een keetje, wat door ons werd gebruikt voor het opbergen van het gereedschap.

Aan het graafwerk heb ik niet veel mee geholpen. Meestal zat ik ergens in de schaduw van de bomen Engels te studeren. Boeken had ik verstopt in de linker mitrailleurtas. Die boeken waren lichter dan de zware patroonhouder van de mitrailleur.

Later mocht ik van de kapitein 's middags naar Heimerstein, wanneer ik maar warme thee in een thermoskan mee terugbracht.

Van die tochten naar de Grebbeberg ben ik een tijd lang vrijgesteld. Ik had n.l. tijdens de vorstperiode het ijs op de uiterwaarden willen beproeven. Maar aangezien de militaire kistjes met ijzer beslag beslagen waren, ben ik uitgedelen en brak mijn rechter middelvinger .

Ik heb nog geprobeerd mij te laten afkeuren, maar zo gek waren ze ook weer niet.

Ik sliep wel in de oude fabriek, was op het appel en ging dan met mijn kuchje naar mijn ouders. Dat heb ik een hele tijd volgehouden.

Van die tochten naar de Grebbe herinner ik mij nog een leuk ding.

We komen de Grebbe op marcheren en we zien ineens in de boomtoppen apen slingeren. Waarop een sergeant, ik meen ene Looyen zei: " Als Hitler nu komt, denkt hij minstens Indië ook bezet te hebben."

Verder was het werken een taai werk, de loopgraven werden aan de binnenkant met houten schotten afgezet. Iedere groep in de sectie had een mitrailleurstest, alles van hout. Dit in tegenstelling tot de voorposten, die metalen hadden.

Ook werd er aan de overkant van de Heimersteinselaan in het hakhout een keuken gegraven, 9 m. onder de grond, afgedekt met planken, waarover zand.

Wat hebben we nog meer gedaan behalve graafwerk. In het plantsoen bij de school kregen we af en toe exerceren en wat dies meer zij. Zo ver ik weet hebben we eenmaal een mars gehad.

En eenmaal weet ik zeker schietoefeningen bij Veenendaal, ergens achter het tegenwoordige Julianaziekenhuis in het Prattenburgse bos in een zandafgraving.

Het enige wat ik mij daarvan herinner is een gesprek met een soldaat uit: Drenthe (Meppel).

Van huis uit was hij Gereformeerd en deze wilde en is vermoedelijk uit pure overtuiging R.K.

geworden. In die dagen was dat heel wat. Er was geen meisje in het spel. De ouders hebben op zijn (oude)steen op de Grebbeberg laten zetten: Te midden van zijn strijd weggenomen. Nu zijn alle stenen daar gelijk.

Nog een opmerking. De stellingen op de Grebbeberg waren voor iedereen toegankelijk. Iedereen kon daar zondags een wandeling maken en zien wat die jongens in de week deden, er was niemand. Mijn verloofde kon me zo vaak opzoeken als ze wilde. Ze kon de loopgraven wel uittekenen.

Wij zijn uit Wageningen nog een keer vertrokken tijdens een alarm ± 12 november 1939. We gingen toen naar Achterberg en hebben gelegen in een zgn. bioscoop. In Wageningen zijn we nogmaals verhuisd naar de Julianaschool in het plantsoen. Daar mocht ik voor het eerst als korporaal dienst doen als wachtcommandant. Normaal deed dit een sergeant.

Begin mei 1940 zijn we verhuisd naar Rhenen en kwamen terecht in een kerkgebouw van de N.H.kerk, een soort wijkgemeente waarvan de naam "Rehoboth" was. Daar lagen we mannetje aan mannetje op strozakken in de kerkruimte. Waardoor je opmerkingen hoorde als: "Als ik mijn moeder vertel dat ik 's morgens al zo vroeg in de kerk was, dan gelooft zij mij niet" en "'t staat voor in de kerk en begint met een T. -'t orgel". Vermoedelijk stond daar een orgel. Voor mij was er weinig veranderd, ik kon nog altijd naar huis. Maar voor veel jongens die bij mijn ouders thuis kwamen, was het wel vervelend. Ook anderen hadden in Wageningen ondertussen kennissen gekregen.

Toen ik voor mijn nummer in dienst was, had ik naast me ene Jan Kerssen liggen. Een rauwe bink, hij had gevaren en kon zijn "geld" nooit lang vasthouden. Zaterdag moesten we 1 cent inleveren en dan kreeg je een gulden terug. Had je geen cent, dan had je pech. 99 cent per week donderdag en daar moet je dan de hele week mee doen" was een liedje in die dagen. Een pakje sigaretten kostte 15 cent. "Dushkind dan blijf je kalm."

Hij (Jan) had in een gulle bui gezegd: "Korporaal, bewaar jij die gulden en als ik zeur niks geven. Dat was wel eens moeilijk voor hem, maar hij wilde sparen om te kunnen trouwen. In de mobilisatie had onze sergeant Muetstege ervoor gezorgd dat hij (Jan) tegen inkoopsprijs Van Houten chocoladerepen kreeg. Die verkocht hij weer met winst. Hij was reeds zover, dat hij op 10 mei 1940 zou gaan trouwen in Apeldoorn. Maar hij mocht niet verder dan Wageningen, vanwege het alarm. Geen malheur. Bij de familie Lenssen een burgerkloofje neergelegd. En Jan zou op 10 mei naar zijn bruid fietsen en trouwen. HELAAS!

In de nacht van 9 op 10 mei was ik wachtcommandant. Ik had 's middags 9 mei vrij om te slapen, maar ging naar Wageningen en liet mijn nieuwe militaire overjas thuis. Dat wachtkloppen was vreselijk eentonig. Een wachtlokaal was er niet. Buiten de kerk liepen een paar schildwachten, die gecontroleerd moesten worden. Was het tijd voor de aflossing dan plukte je de aangewezen man van z'n strozak en de afgeloste kroop op z'n eigen strozak. Zelf ging ik ook af en toe op mijn strozak zitten en werd dan met een schok wakker, liggend. Plotseling kwam daar de officier van piket en zei me de onderofficieren, die in de consistorie sliepen, te wekken, evenals de koks. Hij zei dat de oorlog was uitbroken. Niemand geloofde hem, zeker weer een oefening zei men. Maar we merkten al gauw dat het waar was. Vliegtuigen kwamen bij bosjes over. Iedereen holde in nachtkleding naar buiten. Het was oorlog of vlogen ze over naar Engeland?

OORLOG 10 MEI 1940 -13 MEI 1940
op de Grebbeberg

Nadat de onderofficieren en het keukenpersoneel gewekt en ingelicht waren, moest ook de rest van compagnie gewekt worden. Ondertussen kwamen er veel vliegtuigen over. Zoeklichten zochten de hemel af. Afweergeschut schoot op de vliegtuigen. Of we nog gegeten hebben weet ik niet. Er zal wel thee in de veldflessen zijn gedaan en in ieder geval brood klaargemaakt.

We moesten onze privéspullen maar inpakken en voor het gebouw in het plantsoen bij elkaar leggen. Er zou wel voor gezorgd worden, nooit meer iets van terug gezien, ook niet van mijn privé fiets, die ik bij bekenden, ik meen een schoenmaker, neerzette.

Nadat alles gepakt was zijn we op weg gegaan naar onze stellingen. Het was ondertussen dag geworden.

De burgerij van Rhenen zwaaide ons uit, niet wetend wat hen en ons te wachten stond.

Het werd een prachtige zonnige dag en in de loopgraven zaten we te zitten. We hadden allen onze patronen voor geweer en mitrailleurtrommels gekregen. Aaf en toe gingen we kijken naar overvliegende vliegtuigen en wanneer er een naar beneden werd gehaald ging er een gejuich op. Een enkele soldaat probeerde met het geweer op zo'n vliegtuig te schieten, maar dat werd hem afgeraden. Verder werd er wat gekaart en ieder kreeg zijn post in de loopgraaf aangewezen. Soms gingen we kijken naar de Rijksstraatweg, waar burgers, evacués uit Wageningen, langs trokken. Ik keek naar mijn ouders, maar zag ze er niet tussen, niet wetend dat die in open kolenschuiten waren afgevoerd.

We hadden nog wel een melkbus weten te veroveren en deze gevuld met water uit de kraan van het oude voetbalkeetje (toen opslagplaats voor materiaal om de loopgraaf te maken).

Op een gegeven moment zitten we met een paar man in het mitrailleurstelsel en zien door de schiet-sleuf iemand voorbij lopen, iemand met bruine lage schoenen.

Dat was verdacht, in de mobilisatie kon iedereen daar lopen, maar nu was dat vreemd. We sprongen de loopgraaf uit en het bleek een 'Rijksduitsers' te zijn. Hij werd snel afgevoerd naar achteren, naar de bataljonscommandant.

Tegen etenstijd moesten we keurig in het gelid met de etensgamellen aan een stok, eten halen in de veldkeuken. Deze lag diep in de grond aan de overkant van de Heimersteinselaan. We kregen in de gamel: aardappelen, worteltjes en jus, de deksel er omgekeerd op en daarop een bal gehakt.

We kwamen keurig in gelid teruggelopen, zo goed en zo kwaad als dat ging met al dat lage hakhout. Opeens duikt er van achter een wolk een Stuka naar beneden en men zocht dekking, overal vloog het eten heen.

Adjutant Bizon zei later: "In hun diensttijd wilden ze niet dekken, maar zochten een goed plaatsje op, maar nu de nood aan de man kwam, deden ze het prima."

In de veldkeuken hadden we van de sergeant kok gehoord, die even naar zijn voorraad in Wageningen was geweest om etenswaren op te halen, dat de Duitsers al in Wageningen waren. We konden het niet geloven. Er was toch nog een grens en een IJssellinie. Wat was daarmee?

Geen eten dus uit de veldkeuken. Wel waren er wat etenswaren, gevulde koeken en dergelijke, meegegeven aan de jongens die naar Rhenen waren geweest. Er was zowaar een ijstaart bij. "Niet opeten jongens, daar hebben ze wat ingedaan om je murw te maken."

Muetstege en ik namen een plak. Er gebeurde niets, dus nam de een na de ander ook maar iets.

Van slapen kwam niet veel, vooral niet toen er vanuit de verte geschoten werd. Er was wel een slaaponderkomen uitgegraven in de grond. Maar ik denk dat men zich daar niet veilig voelde. Ik heb zo'n idee, dat we af en toen gewoon wegdommelden, zittend of hangend tegen de wanden van de loopgraaf.

Zaterdag 11 mei lagen we onder vuur van granaten en mitrailleurs. Maar er was nog geen Duitser te zien.

Alleen toen men tegen de schemer de melkbus weer opnieuw met water wilde vullen, vertelde mij na de oorlog een soldaat, had hij even over de rand van de loopgraaf gekeken. Hij zag daar toen twee schimmen naar het keetje sluipen. "Die heb ik toen maar even het lichtje uitgeblazen."

Inderdaad toen men de volgende dag, bij licht, water ging halen, lagen daar twee Duitsers voor het keetje.

We hebben nog eenmaal verse troepen gehad. Vanachteren kwamen ze de stellingen letterlijk binnenrollen. Deze jongens kwamen van de hemel in de hel, hadden geen ervaring, ze kwamen vanuit de depots in Bussum. De meesten waren zo weer verdwenen.

Zondag 12 mei, moederdag en 1e pinksterdag. Ik meen dat wij van ongeveer 8.00 uur tot ongeveer 11 uur onder artillerievuur lagen. Iederen was toen erg down en toen kwam sergeant Muetstege met de volgende opmerkingen: "k Ben blij dat ik van te voren bloemen bij de bloemist heb besteld, dan heeft mijn moeder ze tenminste" en "Korporaal wil jij even een lijstje samenstellen van de jongelui, die vanmiddag naar de zondagschool willen."

Hij monterde op deze manier en met deze opmerkingen de jongens op.

Die zondag kregen we bezoek van Luitenant-Kolonel W .F .Hennink -Commandant 8 R.I.- en Majoor W.P. Landzaat- Commandant 1-8 R.I. (waarbij ons gedeelte II-8 R.I. hoorde).

Zij spraken ons moed in en gaven ons de opdracht op allen die terugtrokken te vuren. (Later bleek dat men verkeerd was ingelicht omtrent de sterkte der Duitsers). "Stand houden" was het parool voor ons in de "stoplijn".

Ik meen dat het ook die dag was dat wij opdracht kregen om de Leeuw van onze helm te halen, deze zou te gevaarlijk zijn bij het treffen van een kogel.

Tegen de schemering deed Majoor J.H.A. Jacometti (een K.N.I.L. officier) Commandant van II-8 R.I. nog een tegenaanval, die vast liep op de plek waar nu de ere begraafplaats is. Jacometti zelf sneuvelde daarbij.

Ondertussen vielen ook bij onze sectie de eerste doden. Jan Kerksen kreeg een scherp van een granaat en was op slag dood. Ook luitenant Folmer werd geraakt en stierf.

Op een gegeven moment kwam een 'schrapnel' links van het mitrailleursnest, toen rechts. De schutter met zijn helper gingen staan om te vuren. Maar de derde granaat was midden in de loop van de mitrailleur. Het hele nest was een en al bloed. Ik weet nog dat tegen de achterwand mijn dubbele aktetas hing, vol gespat.

Op een zeker moment hoorden we dat rechts van ons, aan de kant van de straatweg, Duitsers in de loopgraven waren doorgedrongen. Wij hebben toen het bevel gekregen om terug te trekken. Aangezien ik de situatie, vanwege mijn burgerbaan, goed kende heb ik toen langs het dierenpark met een troep soldaten, de terugtocht aanvaard.

Wij zijn toen richting spoorlijn gelopen, over een mijnenveld, waar we niets van wisten, maar doordat iemand op een mijn trapte, werden we door de lucht geslingerd.

Van achter de in de diepte gelegen spoorlijn werd op ons gevraagd door de 19e compagnie.

Ik heb toen uit een van de huizen een wit tafelkleedje gepakt en zwaaiend zijn we toen naar de overkant gelopen.

Er werd gevraagd of er iemand kaart kon lezen. Als onderwijzer had ik veel met landkaarten te maken gehad en ik meende dat wel te kunnen.

Ik moest toen een soort kippentrapje opsukkelen boven in een boom. Daar zat een officier die per telefoon artillerievuur commando's gaf.

Ik kreeg eerst een Lucky Strike om wat te kalmeren. Daar aan de officier verteld waar we vandaan kwamen en dat de 'stoplijn' was doorbroken. Per telefoon gaf hij direct door het vuur op die plaats te leggen. We zijn toen verder teruggetrokken.

Buiten Elst(Utr.) wilde de marechaussee de troepen weer verzamelen. Maar een troep op terugtocht is moeilijk te bewegen om terug te keren.

In Leersum heb ik toen in een melkwinkel een stuk kaas gekocht. Je merkte plotseling dat je honger had. Zo vluchtten we verder. Eerst heb ik ergens een kinderfiets gepikt. Later, ik meen in Doom, een andere fiets en zo naar Utrecht. Het was een grote troep terugtrekkende militairen.

In Utrecht ben ik de Willemsbrug overgegaan, naar het huis van mijn schoonouders. Daar heb ik wat te eten gekregen (spinazie) en een brood en een handdoek meegekregen.

Mijn schoonmoeder had eerst nog aan de militair voor het huis (daar stond onder de bomen ook geschut opgesteld) Het wachtwoord laten vragen.

Toen weer met de terugtrekkende militairen verder. Waarheen de troepen gingen wist niemand.

't Was pikkedonker en het leek net of we op een weg fietsten tussen water, maar later bleek dit grondmist te zijn. We kwamen 's nachts aan in een opvoedingsgesticht in Montfoort, daar kregen we schone sokken en zijn gaan slapen.

De volgende ochtend, dinsdag heb ik een fiets gevorderd, namens 8-RI en zijn we verder gegaan, niemand wist waarheen, er was geen leiding. Tegen de middag in IJsselstein zagen we in het westen zwarte wolken en dwarrelden er stukjes geblakerd papier neer .

Rotterdam was gebombardeerd. Daar in IJsselstein werd ons door een officier op het bordes van het gemeentehuis meegedeeld dat Nederland had gecapituleerd.

Ergernis bij de soldaten, sommigen sloegen hun geweren op de straatstenen stuk, anderen schoten in de lucht.

We werden toen in Vreeswijk in een school gelegerd. In Vreeswijk heb ik de eerste Duitse oorlogsscheepjes in de sluis gezien.

Je kon je er ook op een gewone stoel door een militair laten scheren. .

Op een gegeven moment werd ons verteld dat we zouden vertrekken naar Polsbroekerdam. Ik heb dit mijn schoonouders per telefoon medegedeeld. "Waar ligt dat?", ik wist het ook niet. Mijn nieuwe fiets bij een groenteboer gestald, maar toen mijn schoonvader er om kwam, wist hij van niets.

Dus op weg naar Polsbroekerdam. Daar werden we per regiment zoveel mogelijk in boerderijen gelegerd. We hadden niets te doen, moesten ons keurig aankleden, schoenen poetsen, voor de Duitsers. Nou dat geloofden we wel. .

We zaten meestal vooraan de weg te nietsen. Er kwamen burgers langs op zoek naar hun zonen en familieleden. "Weet je iets van die en die ?"

Soms kenden we ze niet, soms wel. Maar om die mensen, die soms een hele dag hadden gereisd, te vertellen dat degene die ze zochten gesneuveld was, wilden we niet. Wanneer we weer wat zagen aankomen, trokken we het land in om die mensen maar niet te hoeven ontmoeten. Ik ben nog eenmaal mee gegaan naar de Grebbe om gesneuvelden te zoeken, dat was iets vreselijks. Vooral de vreselijke lucht die daar hing.

Daar in Polsbroekerdam heb ik toen kennis gemaakt met de familie Vos, een zeer ongelukkige familie met twee zwaar gehandicapte kinderen. Marietje Vos is nu een zeer bekende mondschilderes.

We werden weer verplaatst naar een gebouw in Wijk bij Duurstede. Daar ontmoette ik mijn ouders die op de fiets van Wageningen naar Wijk waren om mij te ontmoeten. Ik kon ze toen medelen dat ik gauw naar huis kwam. Mij was gevraagd om de verlofpasjes te schrijven voor de soldaten die meteen thuis aan het werk konden.

Ik heb toen gezegd: "Alles goed en wel, maar de eerste is voor mij."

Ik ben weer gaan werken op 'Heimerstein'. Was daar toen intem. Ik ging vaak 's morgens eerst naar het kerkhof, totdat de directeur het mij verbood.

Vaak klonk daar nog "Ik had een wapenbroeder". Dan werd er weer een Duitser begraven.

Eenmaal stond ik met de jongens buiten te werken, toen er twee Duitsers aankwamen. Zij waren met verlof. De een vertelde aan de ander waar hij had gelegen en vanwaar het Hollandse vuur kwam.

Ik heb toen gezegd: "Hebt U daar gelegen, ik lag aan deze kant."

Toen nam hij zijn pet onder zijn arm en gaf mij de hand.

Een week of wat eerder zou hij mij de kogel hebben gegeven.

Korporaal L. Lensen
2-I11.R8 R.I

